

community by providing places for meetings and socializing, as well as contributing to the cultural life of a city or any space.

Overall, the commercialization of architectural projects can bring a variety of benefits to different stakeholders, responding to the demands of both society and the market. Commercial architecture is developed with the aim of generating profit. This can be through the sale or lease of premises intended for business, trade, entertainment and other commercial activities. Commercial

architectural projects can increase the value of property and make it more attractive to potential investors or buyers; stimulate innovation and technological progress in construction, design and property management; create attractive and functional environments for work and leisure, which contributes to an improved quality of life. Ultimately, the point of commercial architecture is to create efficient and profitable facilities that meet the needs of users and bring benefits to their owners and investors.

References:

1. 5 Design Elements That Take Commercial Architecture Designs to the Next Level. URL: <https://blog.digitalwindowgraphics.com/5-design-elements-that-take-commercial-architecture-designs-to-the-next-level> (date of access 21.03. 2024).

2. Bernardo, G. 2023. 'The new building components of the Modern Architecture'. Vitruvio - International Journal of Architectural Technology and Sustainability, 8(special issue 2), pp. 4-17. URL: <https://doi.org/10.4995/vitruvio-ijats.2023.18830/> (date of access 20.03. 2024).

3. Skylar Reale. 2020. Modern Commercial Architecture: Design Trends for Modern Commercial Buildings. Architecture. 2020. URL: <https://blog.bimsmith.com/Modern-Commercial-Architecture-Design-Trends-for-Modern-Commercial-Buildings> (date of access 21.03. 2024).

ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Анісімов В.М.

*Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України*

Україна нині веде надзвичайно важку збройну боротьбу проти російської окупації, за свій цивілізаційний вибір, що полягає у входженні нашої країни в євроатлантичну спільноту і саме цього

вибору воліє позбавити українців російський агресор. Проте історія, що твориться на наших очах свідчить про незворотність курсу України на європейську інтеграцію, адже наразі вже розпочались відповідні процеси у

стосунках між нашою державою і Європейським Союзом. Передусім на шляху України до ЄС основним завданням є врегулювання політико-правових питань. Відтак це має зокрема вплинути й на вирішення екологічних проблем, необхідність розв'язання яких називається найбільшим викликом на шляху України до членства в ЄС [1]. При цьому одним з важливих складових здійснюваних в напрямку європейської інтеграції України реформ в сфері екології є природокористування, що являє собою використання природних ресурсів у процесі господарської діяльності з метою досягнення певного економічного ефекту. Також раціональне природокористування передбачає здійснення заходів спрямованих на недопущення хижацької експлуатації невідновлюваних природних ресурсів і поновлення відновлюваних.

Забезпечення екологічно безпечного природокористування для сьогоднішньої України є надзвичайно складним процесом в рамках її європейській інтеграції. Його складність полягає не лише в тому, що екологічна ситуація в Україні була непростю і до війни, а широкомасштабні воєнні дії ще більше загострили екологічні проблеми, але насамперед тому, що, як видається, ні українська економічна наука, ні тим більше господарська практика у повній мірі не усвідомлюють усієї глибини та складності вказаних проблем.

Для висвітлення зазначеної ситуації найбільш відповідним буде застосування наукового підходу, який враховує наявність в економічній теорії нормативного та позитивного бачення [2]. Загалом призначення

економічної теорії полягає в тому щоб осмислити та пояснити процеси, які відбуваються у суспільному виробництві й на основі цього належним чином спрямувати економічну поведінку суб'єктів господарювання. Відповідно, існує нормативна або прескриптивна чи предписувальна економічна теорія та позитивна або дескриптивна чи описувальна економічна теорія. Нормативне бачення економічних процесів, поряд з поясненням сутності економічних явищ та подій, перш за все, має сприяти виробленню економічної політики, тобто необхідного способу дій та ухваленню раціональних рішень. У аспекті позитивної економіки здійснюється опис фактів, умов, відносин в економічній сфері, найбільш суттєвих процесів господарської діяльності та взаємозв'язків між ними, а також їх взаємодії з іншими економічними та соціальними процесами. Тобто під час розробки конкретних рішень стосовно здійснення економічної політики на основі теоретичних уявлень, вироблених економічною наукою, позитивне бачення передує нормативному.

В країнах ЄС було накопичено величезний досвід стосовно природокористування, що зумовлюється пройденим ними тривалим історичним шляхом від доіндустріального та індустріального способів виробництва, в яких експлуатація земних надр та ґрунтів мала надзвичайно важливе значення, до сучасної постіндустріальної економіки, домінуючими ресурсами якої є інформація та знання. Отже, цей досвід засвідчує, що коли використання природних ресурсів

відбувається на основі стихійної дії ринкових сил, то рано чи пізно настає деградація навколишнього природного середовища і тим самим погіршуються умови та якість життя населення.

Виходячи із цього, сьогодні в країнах ЄС дотримуються надзвичайно високих екологічних стандартів, що має місце і безпосередньо в природокористуванні. Здійснення екологічно безпечного природокористування в названих країнах забезпечується шляхом уведення ринкових сил у певні нормативні інституціональні рамки.

Загалом видобувна промисловість, розвиток якої є характерним для індустріального суспільства, в країнах ЄС як таких, що перейшли вже до постіндустріального суспільства, нині не посідає значного місця в структурі їх економік. Водночас відбувається на природоохоронних засадах використання ґрунтів у сільському господарстві, що передбачає недопущення їх значного виснаження, захист від ерозії та забруднення внаслідок антропогенного навантаження. Збереження ґрунтів у процесі їх сільськогосподарського використання відбувається шляхом дотримання відповідних агротехнічних норм і передусім, раціонального рільництва та дотримання сівозмін.

Поряд із забезпеченням екологічно безпечного природокористування сільське господарство в ЄС відіграє важливу соціальну роль, що полягає у збереженні стабільності фермерських господарств і тим самим збереженні робочих місць в них, а отже, не допущенні знелюднення сільської місцевості та попередженні неконтрольованої

міграції сільських жителів до міст. Водночас, щоб не допустити розорення сільськогосподарських виробників, в країнах ЄС здійснюється регулювання ринку сільгосппродукції через бюджетні дотації її виробникам та уведення квот з метою недопущення перевиробництва. Також не допускається концентрація земельних ділянок понад встановленого розміру.

Зовсім інший стан справ з природокористуванням має місце в сучасній Україні, що наразі є вельми далеким від екологічно безпечних норм. Показовим прикладом стосовно цього є те, як в нашій державі сьогодні здійснюється видобуток бурштину, наслідком чого є знищення родючого шару ґрунту, разом із трав'янистою та деревно-чагарниковою рослинністю, забруднення підземних і поверхневих вод та зміна їх гідрологічного режиму.

Об'єктивно це відбувається внаслідок того, що для України, економіка якої потягом останніх десятиліть фактично перетворилась із індустріальної в сировинну, природокористування є одним з головних способів отримання прибутку бізнесом та наповнення дохідної частини державного бюджету, а також забезпечення робочих місць й можливості заробити кошти для прожиття великій частині населення. При цьому провідною галуззю української економіки формуючою її основний експортний потенціал і тим самим забезпечуючи надходження коштів до дохідної частини державного бюджету, є сільськогосподарське виробництво, що здійснюється майже без жодних природоохоронних обмежень. Так, цілком у відповідності із закономірностями дії необмежених

ринкових сил, в українському аграрному секторі мали місце процеси концентрації капіталів та земельних ресурсів, внаслідок чого основними виробниками сільськогосподарської сировини стали великі агрохолдинги, зацікавлені у понаднормативній експлуатації земельних ресурсів без дотримання агротехнічних вимог заради отримання надприбутків.

Але за такої господарської практики очевидними є незворотні наслідки деградації ґрунтів та виснаження родовищ мінеральних природних ресурсів з наступним погіршенням соціально-економічного становища в країні. В передбаченні

такої перспективи і враховуючи євроінтеграційний курс України напевно треба в якості першочергового завдання розглянути можливість переходу на високі природоохоронні стандарти ЄС. Однак як українські науковці, так і практики, включаючи політиків, не займаються цим, а натомість захоплені думкою про те, що українське сільське господарство є прибутковіше, ніж в ЄС. Таким чином можливо констатувати, що в цьому питанні українська економічна наука ще не перейшла до його бачення в нормативному аспекті, зосередившись лише на поточних проблемах.

Список використаних джерел:

1. Тарасовський Ю. Найбільшим викликом на шляху України до членства в ЄС є кліматична політика – Стефанішина. *Forbes*. 2023. 16 березня. URL: <https://forbes.ua/news/naybilshim-viklikom-na-shlyakhu-ukraini-do-chlenstva-v-es-e-ekologichna-politika-stefanishina-16032023-12419> (дата звернення: 31.03.2024).

2. The Foundation of Positive and Normative Economics. A Handbook. Edited by Andrew Caplin and Andrew Schotter. Oxford, New York: Oxford University Press, 2008. 382 p.

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СПІВПРАЦІ ПЕРЕДСТАВНИКІВ БІЗНЕСУ ТА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Педоренко А.М. *майстер в/н ДПТНЗ «Вінницьке МВПУ»*

Враховуючи проблеми українських вищих навчальних закладів, закладів професійно – технічної освіти та наявність багатьох критиків освітніх програм, а також дискусії науковців, викладачів

та представників бізнесу можна зробити висновок, що професійно підготовлені працівники не можуть задовольнити потреби вітчизняного

ринку праці, а також мають низьку конкурентоспроможність української освіти в європейському просторі. Відсутність сучасних освітніх програм з окремих галузей знань в Україні та виїзд студентів до інших країн Європи з вищою освітою посилює проблему пошуку професійних кадрів для роботодавців.